

Una polèmica desmemoriada

El discurs d'Eliseu Climent en la cloenda dels Premis Octubre ha suscitat una polèmica relativament soterrada. Per a molts, el contingut reivindicatiu dels premis no ha perdut cap vigència. Un any més, la cultura al nostre país s'ha situat enmig del conflicte, un lloc que és quasi ja permanent.

Víctor Iranzo

Enguany, per primera vegada, Joan Fuster no va fer cap parlament als premis Octubre. Prengué el relleu, amb desembaràs, l'editor-patrocinador, eliseu Climent. Tot i que les seues paraules han suscitat comentaris de diversa mena, l'única novetat absoluta en tot l'afer és simplement aquesta: la substitució, que Fuster demanava de feia anys, de l'escriptor per l'editor, de l'intel·lectual per l'home públic.

I, en efecte, una de les causes manifestades per alguns, en conversa privada, per a sentir-se molestos per aquest parlament és que «Eliseu Climent és director, delegat o cap d'un nombre considerable d'entitats, les quals d'alguna manera ¿i fins a quin

punt? representa, i no un pensador que parla des de la distància de Sueca i tan sols es representa a si mateix.» Pel que fa al contingut reivindicatiu o el to polèmic, això, com han al·legat molts, no és cap novetat, com es pot comprovar simplement llegint els parlaments de Fuster publicats, per exemple, a *Destinat (sobretot) a valencians*. És, més aviat, una vella tradició dels premis Octubre. Fins i tot les actituds irritades, com la d'Emèrit Bono, Valerià Miralles i Alfons Cucó, allà per l'any 77, no són cap novetat. Ja ho va dir Joan Fuster; «La concessió dels Premis Octubre, que, vulguem o no, ens agrada o no, és també un acte d'afirmació política». Ho ha estat sempre. Qui hi va ja sap a què va. Com han comentat molts nacionalistes: «Qui no vulga pols que no vaja a l'era.»

EL TEMPS ha volgut replegar les opinions d'alguns dels assistents a l'acte del 26 d'octubre. Dissortadament, cap líder consultat del PSOE no ha pogut fer declaracions, en la major part dels casos per raons de treball, atrafegats com estan per plenaris i viatges a Madrid. Una llàstima.

A Vicent Andrés Estellés, el discurs li va agradar per diverses raons, encara que, confessa, «no vaig parar atenció en alguns extrems, però en general em va agradar». També recorda que li van fer prou de goig les paraules de Ciscar en la seua presentació dels projectes de la Conselleria de Cultura, el dia 30.

Joan Francesc Mira matisa la seua valoració positiva: «Donat el context, en definitiva es tractava d'uns

PREMIS OCTUBRE-85

Discurs de cloenda

Ja fa anys que Fuster ens advertia que estava cansat de ser sempre qui tancara els Octubre. Enguany hem hagut de fer-li cas. Per això, m'ha tocat a mi de cloure l'acte amb quatre paraules que, espere, tindran un contingut molt simple i congruent amb l'esperit que ha caracteritzat sempre els nostres premis.

Hem commemorat el 25 aniversari del Partit Socialista Valencià. Diversos companys d'aquella època, companys i amics, són ací presents o ens n'han parlat. Rellegint els papers definitoris apareix ben clar que el PSV va nàixer amb la perspectiva de lluitar per un País Valencià lliure i socialista, dins d'uns Països Catalans lliures.

Ara podem dir que, davall d'aquelles sigles ja històriques, ens aglutinàvem els pioners del valencianisme polític actual. Un moviment de reconstrucció nacional que ha capgirat de cap a peus el panorama i les expectatives polítiques del nostre poble. Un moviment d'afirmació nacional que ha possibilitat que parlar d'un futur de plena llibertat per al nostre país no siga un exercici de masoquistes.

De moment, però, tenim, diguem-ne, l'autonomia.

Aquest mes fa exactament deu anys que un grup d'amics ací presents va elaborar l'Estatut d'Elx, el primer estatut que es plantejava al País Valencià després de la guerra d'Espanya i avui absolutament oblidat, per motius ben explicables. Oblidat perquè era un estatut ambiciós, que reclamava les màximes competències, que anomenava la llengua pel seu nom, que atribuïa a les comarques el paper que els pertoca, i oblidat perquè exigia unes relacions normals i eficaces entre tota la nostra àrea nacional.

El passat 3 d'octubre, el vice-president del govern espanyol va venir a tancar el procés de transferències amb el president de la Comunidad Valenciana. És a dir, es va tancar el capítol d'allò que «ells» —com diria Fuster— volen donar-nos. Es tanca així el procés d'una autonomia de serveis, d'una autonomia purament tecnocràtica, descentralitzadora, que no és ni de bon tros la que volíem quan féiem l'Estatut d'Elx, que ni tan sols és la que proposaven tots els projectes posteriors, en els anys immediats de la transició.

Durant el procés autonòmic protagonitzat pels partits espanyols, els valencians hem viscut —i hem patit— les

premis literaris, el discurs, sense traure-li cap càrrega reivindicativa i d'insistència en el redreçament nacional, hauria d'haver tingut una menor càrrega política concreta.»

Andreu Banyuls (UPV) fou, dels consultats, el més declaradament satisfet: «Els premis havien anat perdent, els darrers anys, el seu caràcter reivindicatiu. Enguany n'hi ha hagut, però, una recuperació radical. En una societat tan anormal com aquesta, aquest to reivindicatiu era necessari.»

Josep Guia trobà que el d'Eliseu fou «un discurs oportú, una mica reivindicatiu, però també una mica possibilista, ja que accepta les regles de joc de l'Estatut. Voldria destacar els esments que fa dels Països Catalans, encara que el plantejament del discurs en conjunt és regionalista.»

I fins ací els consultats. Com digué Fuster en un dels seus parlaments *menys* conflictius: «Aquesta és la nostra trinxera, la cultura. Podrà semblar una trinxera de cerimònia. No ho és. I menys que enlloc, ho ha de ser al País Valencià, on l'enfrontament de forces, per una estranya i irrisòria circumstància, fa que la cultura, en el bloc més arrelat i alhora més abocat al futur, se situe en una de les dues bandes en conflicte». Res de nou, doncs, al front. □

Eliseu Climent, promotor dels premis.

maniobres de la reconversió política. Han reconvertit el nostre àmbit de referència nacional i els Països Catalans han passat a ser, per a alguns, una imatge del passat. Han reconvertit tots els nostres símbols: des del nom fins a la bandera. Han intentat reconduir i rebaixar la capacitat crítica de la nostra cultura. Finalment, han reconvertit de manera escandalosa els nostres diners, això és, ens han tornat a fotre els duros. Això demostra clarament que les nostres reivindicacions són indestruïbles. Si se n'abandona una, després s'abandonaran les altres.

Amb aquest panorama s'explica molt bé el recent entusiasme per l'estatut que mostren tants significats antiautonomistes. També, s'explica la indiferència generalitzada entre la ciutadania, i l'actitud necessàriament crítica que els nacionalistes valencians mantenim. És evident, malgrat tot, que cal utilitzar totes les possibilitats que aquesta autonomia pugui oferir, per poques que siguin. Però aquesta autonomia no és l'autogovern pel qual havíem lluitat, no és en fi, la nostra autonomia.

Per aconseguir reformar-la, per poder avançar en la reconstrucció i l'alliberament nacional, només hi ha un camí: la consolidació i l'eixamplament d'organitzacions polítiques pròpies, sense dependència d'aquells que ens volen cada volta més dèbils, cada volta més dependents. Aquestes organitzacions pròpies seran la garantia de poder mobilitzar sectors amplis del nostre poble, de refer un teixit cívic exigent en les seues reivindicacions, d'evi-

tar agressions contra la nostra terra, de recuperar una cultura d'avantguarda, de crítica i, quan calga, també de denúncia.

Perquè la llengua i la cultura, la defensa de la llengua i la cultura amenaçades, han estat un motor fonamental. ¿Què seria, senyors consellers ací presents, la Generalitat valenciana actual sense el treball anterior de tantes personalitats, amb Sanchis Guarner al capdavant, sense l'enorme labor cultural i lingüística de les últimes dècades? ¿Què seria sense l'obra d'homes com Adolf Pizcueta, que es troba ací entre nosaltres, impulsor de les Normes de Castelló i de tantes iniciatives?

Si algun contingut valencià, consellers que estan ací presents, pot tenir encara aquesta autonomia és el que nosaltres podem donar-li, és el que pot donar-li la nostra gent. Seria, per això, un crim contra el país interrompre aquesta línia digna i constant dels nostres intel·lectuals, dels nostres mestres, de tots aquells qui han fet de la Cultura una arma a favor de la llibertat del nostre poble.

La reconstrucció del País Valencià, la reunificació dels Països Catalans, és possible i necessària. I jo sóc optimista, amb un optimisme que naix de la confiança en tots nosaltres, i en molts més que aquesta nit no són ací, però que comparteixen amb nosaltres idees i esperances. ¡Guanyarem, companys!

Bona nit. □